

ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ТА ДОГЛЯД ЗА ГАЗОНАМИ

Бутенко А. О.,

кандидат сільськогосподарських наук, доцент

Гриб Т. О.,

старший викладач

Клименченко Т. Г.

старший викладач

Сумський національний аграрний університет

Газон (від фр. *gazon* - дерен) - ділянка землі зі штучним трав'яним покривом. Газони бувають партерні, паркові, спортивні й мавританські (з барвисто квітучими рослинами). Газон - це певна ділянка однорідної території зі штучним дерновим покривом, який створюється посівом і вирощуванням дерно-утворюючих трав [1, 3].

У зеленому господарстві газони займають понад 70% території озеленення. За призначенням газони поділяються на декоративні, спортивні та спеціальні [2].

До декоративних газонів належать:

- партерні, які створюють у партерних композиціях парків, площ, поблизу громадських будівель, біля фонтанів, пам'ятників, скульптурних груп, декоративних водойм;
- звичайні садово-паркові, які створюють на території парків, скверів, бульварів, міжрайонних і внутрішньо-квартальних насаджень, центральних частин лісо- і лугопарків;
- лучні, які поширені в лісопарках і лугопарках, на великих галявинах великих парків;
- мавританські створюють на місці звичайних садово-паркових чи лучних газонів.

Спортивні газони мають дернове покриття, яке характеризується високою зв'язаністю, хорошою несучою здатністю, особливою стійкістю до механічних пошкоджень і швидким просиханням.

Газони спеціального призначення відіграють важливу роль у рекультиватії деградованих земель, задернінні укосів шосейних доріг і залізниць, електростанцій, териконів, укосів канав, водосховищ та інших гідротехнічних споруд, у дернуванні аеродромів тощо [3, 4, 6, 7].

Належний догляд за газоном потребує глибоких знань [2]. Як правило, рекомендації щодо створення газона, які описані в літературі [1, 3], не можуть дати відповідь на деякі загально важливі питання. Саме тому деякі

власники газонів не можуть приділити належну увагу сезонному догляду за ним. В результаті страждають рослини та декоративний вид ділянки.

Проект створення та догляд за газонами.

1. Підготовка ґрунту. Ретельно перекопайте ділянку на глибину робочої частини лопати. Якщо родючий шар менше 15 см, завезіть землю. Якщо потрібно вносити добрива або пісок, зробіть це на даному етапі. Ретельно видаліть бур'яни, камені та коріння, що залишилося в ґрунті. Якщо ділянка досить велика, скористайтеся культиватором.

2. Розрівнювання. Для подрібнення великих грудок землі спочатку використовуйте сапку, а потім зворотною стороною грабелів розбийте грудки землі та розрівняйте перекопану ділянку. (На великій ділянці можна використовувати культиватор, встановивши його ножі на невелику глибину.)

3. Ущільнення. Для цієї операції буде потрібно ущільнювальний валик. Якщо валика немає, слід просто ретельно втоптати землю.

4. Розпушення. Ще раз пройдіться великими граблями на глибину приблизно 2 см. Розбийте навіть дрібні грудочки і простежте, щоб не залишилося навіть невеликих западин або горбків.

5. Сівба. Придбайте насіння з розрахунку 30-50 г на 1.кв.м. Посів буде більш рівномірним, якщо скористатися спеціальною газонної сівалкою, яку надалі можна застосовувати для внесення добрив. В залежності від сорту насіння необхідно відрегулювати розмір «посівних» отворів на сівалці. Ведіть сівалку таким чином, щоб нова смуга трохи заходила на стару.

Це дозволить уникнути лисин між рядами. Одночасно з насінням вносяться комплексні добрива, що містять азот (N), фосфор (P), калій (K). Для рівномірного розподілу насіння бажано половину насіння сіяти уздовж газону, а половину - упоперек.

6. Закладення. За допомогою грабелів акуратно розподіліть по поверхні ґрунту насіння і добрива. Не прагніть закрити всі 100% насіння - те насіння, що залишилися на поверхні, теж проросте.

7. Ущільнення посіву. Якщо ґрунт дуже легкий, ще раз пройдіться по ньому катком - це значно поліпшить контакт насіння з ґрунтом. Чим важче ґрунт, тим легше повинен бути каток. Глибина посіву в 2 мм вважається ідеальною.

8. Полив. До появи дружних сходів ґрунт повинен залишатися постійно вологим. Щодня поливайте газон протягом приблизно 10 хвилин. З моменту посіву насіння і до появи сходів може пройти 7 до 20 днів. Дороге і високоякісне насіння сходять довше, ніж дешеві суміші, тому наберіться терпіння. Протягом двох тижнів після появи сходів газон повинен бути захищений від ходіння по ньому. Потім можна обережно ступати на газон. А

ще через 4 тижні - грати в футбол (якщо це спортивний газон). Звичайно, терпляче чекати 6-8 тижнів - нелегке випробування, особливо для дітей, але все окупиться: гарний газон не раз порадує вас і ваших друзів.

Приклади компонування газонів різних типів

Спортивний газон - відрізняється високою стійкістю до інтенсивних механічних навантажень (випиранню і розриванню дерну). Забезпечує оптимальні умови експлуатації завдяки низькому, щільному і еластичному смикну. Володіє густим красивим листям смарагдово-зеленого кольору. Відрізняється толерантністю до засухи і високою зимостійкістю. Застосовується для створення спортивних майданчиків і тому подібне. Склад: Тонконіг лучний - 50 % (2 сорти); Райграс пасовищний - 50 % (2 сорти).

Універсальний газон - це суміш з сортів трав, придатних як для ділянок, які піддаються помірним механічним навантаженням, так і для декоративних цілей (лужки, газони в молодому саду і тому подібне). Має акуратне тонке листя красивого смарагдово-зеленого кольору. Склад: тонконіг лучний - 25 % (1 сорт); райграс пасовищний - 40 % (2 сорти); вівсяниця червона - 35 % (2 сорти).

Індустріальний газон - спеціальна суміш для місць з відсутністю регулярного догляду за газоном. Стійкий до дії несприятливих природних і екологічних чинників, особливо посухостійкий, не вимагає регулярного догляду (полив, скошування, підживлення тощо). Тіньовитривалий. Відрізняється дуже красивою фактурою листя і щільним дерном. Склад: тонконіг лучний - 40 % (1 сорт); вівсяниця червона - 50 % (2 сорти); польовиця тонка - 10 % (1 сорт).

Тіньовий газон - спеціально підібрана суміш для створення газонів в садах і паркових зонах з нестачею освітленості, має красиве темно-зелене листя. Склад: тонконіг лучний - 15 % (1 сорт); райграс пасовищний - 15 % (1 сорт); вівсяниця червона - 55 % (1 сорт); вівсяниця овеча - 15 % (2 сорти).

Газон для гольфу - формує дуже щільний дерен, придатний до низького скошування, гарантуючий кочення м'ячика без перешкод. Склад: вівсяниця червона - 85 % (2 сорти); польовиця - 15 % (1 сорт).

Зелений килим - спеціальна суміш, яка зберігає зелений колір за будь-яких умов: як у найжаркіше літо, так і взимку. Склад: тонконіг лучний - 20 % (1 сорт); вівсяниця тростинна - 80 % (2 сорти).

Газон для підсіву - суміш газонних трав, яка відрізняється відносно швидким зростанням і застосовується для відновлення трав'яного дерну.

Склад: тонконіг лучний - 25 % (2 сорти); райграс пасовищний - 75 % (2 сорти).

Список літератури:

1. Тюльдюков В. А., Кобозев Н. В., Парахин Н. В. Газоноведение и озеленение населенных территорий. М.: Колос, 2002. 264 с.
2. Александер Р. Настольная книга садового дизайнера. М.: ЗАО «БММ», 2008. 292 с.
3. Кучерявий В. П. Озеленення населених місць. Львів: Світ, 2008. 456 с.
4. Лаптев А. А. Газоны. К.: Наукова думка, 1983. С. 40.
5. Лихолат Ю. В., Свиницкая А. В. Озеленение городской территории. Днепропетровск: Изд-во ДГУ, 1992. 76 с.
6. Хессайон Д. Г. Все о газоне. М.: Кладезь-Букс, 2003.
7. Манькин А.М. Рекомендации по производству работ по озеленению. Строительный эксперт. 2003. №16 (155). С. 2–16.